

Swędrowski, Jerzy

"Antykryzysowy poradnik biblijny", Aleksander Jacyniak, Warszawa 2010 : [recenzja]

Warszawskie Studia Pastoralne 13, 342-346

2011

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENZJE

Warszawskie Studia Pastoralne UKSW 13/2011

Aleksander Jacyniak SJ, *Antykryzysowy poradnik biblijny* I.W. PAX, Warszawa 2010, s. 182

Zwykle ludzie wspominają minione dni, lata, a nawet epoki z błogą świadomością i nostalgią, stwierdzając, że co dobre i pozytywne już było. Nietrudno oczywiście zrozumieć tego rodzaju postawy; przecież chętniej pamięta się to co dobre, eliminując przykre i trudne doświadczenia. Dzieje człowieka przepełnione są znakami i zdarzeniami o których chce zapomnieć i usunąć ze świadomości. Jednak ten wysiłek nie zawsze się opłaca; warto realnie patrzeć na otaczającą nas rzeczywistość i podejmować wyzwania, które dają szansę odkrywania wartości swojego człowieczeństwa, jak również możliwości rozwoju i wzrostu. Każda epoka niesie ze sobą cechy ją charakteryzujące, których interpretacja staje się ciekawym studium postaw i zachowań wobec konkretnych ludzkich sukcesów i porażek.

Potocznie w relacjach międzyludzkich powraca życzenie szczęścia, które ma być synonimem sukcesu, braku sytuacji trudnych do rozwiązania, wolności od cierpień i przykrych zdarzeń. Jedną nikt realnie patrzący na siebie i otaczającą go rzeczywistość nie wmówi sobie i innym, że możliwe jest życie bez wyzwań, trudnych decyzji, czy zaskakujących przykrości. Wszystkie sytuacje życiowe człowieka wpisują się w prawdę jego wolności i odpowiedzialności. W przeszłości bajki miały uczyć dzieci i dorosłych życiowej mądrości odróżniania dobra od zła i wybierania tego pierwszego, jak również przekonania, że prawda i dobro zwyciężają. To przekonanie winno towarzyszyć człowiekowi i stawać się istotnym elementem

postawy ludzkiej i chrześcijańskiej, z tego bowiem płynie odwaga i odporność, która nie niszczy wrażliwości, ale umacnia i hartuje.

W pierwszej dekadzie dwudziestego pierwszego wieku jednym z najczęściej powtarzanych słów i podejmowanych tematów jest kryzys. Mówi się o nim zarówno w odniesieniu do gospodarki, jakości pieniądza, sytuacji społecznej, politycznej, a także demograficznej. Paradoksalne upadki wielkich instytucji finansowych, niezrozumiałe decyzje decydentów wypłacających sobie wielkie dywidendy, deklaracje oszczędności wraz z koszmarnym rozrostem sfery biurokracyjnej niosą smutne przeczucie o braku perspektyw i nadziei. Początek nowego tysiąclecia, który wielu chciało okrzyknąć triumfem człowieka nad światem, a może i nad Bogiem okazuje się momentem prawdy z którą wielu nie chce się zmierzyć. Jest to chwila, kiedy świat staje wobec pytań o przyczyny i źródła porażek, to pytanie winno pomagać w odkrywaniu dróg naprawy i przemiany służących rozwojowi i szczęściu człowieka i świata. Epoka w której żyjemy uświadamia konieczność pokornego szukania pomocy i twórczych impulsów ku rozwojowi.

Pokora jest otwarciem na rady i pomoc innych, jest znakiem życia i ciekawości siebie i świata w odkrywaniu inspiracji i znaków czasu. W roku 2010 pojawiła się na półkach księgarskich publikacja ks. Aleksandra Jacyniaka SJ; „Antykryzysowy poradnik biblijny”. Sam tytuł wydaje się dość intrygujący, co staje się sposobnością do spojrzenia na treści zawarte w książce wydanej przez Instytut Wydawniczy PAX. Wszystkie trzy słowa w tytule wydają się nie mieć żadnego związku, a wręcz budzić logiczne wątpliwości. Przecież sfera kryzysów jest tak szeroka i głęboka w swoim zasięgu, iż nie widać szans zaradzenia temu stanowi. W kontekście kryzysu gospodarczego wątpliwym się wydaje poradnik, napisany zresztą przez duchownego, w dodatku jezuitę. Zresztą poradniki dotyczą zwykle spraw bardzo zwyczajnych, codziennych; zajmują się szczegółami i stają się często rodzajami elementarzy, gdzie krok po kroku czytelnik realizuje wskazówki ku rozwiązaniu, często nieskomplikowa-

nych działań. Wreszcie ostatnie słowo w tytule prowadzące ku sferze budzącej we współczesnej kulturze sprzeciw i postulat wyłączenia jej z życia publicznego. Poradnik na kryzys, który ma szukać odpowiedzi w Biblii może intrygować i budzić wątpliwości. Jeśli jednak wzbudzi zainteresowanie daje szansę rozumnego oglądu rzeczywistości.

W podtytule autor mówi o „Refleksjach na trudny czas”. Ks. Jacyniak jest cenionym rekolekjonistą, szczególnie jeśli chodzi o rekolekcje zamknięte, z indywidualnym prowadzeniem, oparte na „Ćwiczeniach duchowych” św. Ignacego Loyoli. Zatem spojrzenie na sprawy ludzkie z uwzględnieniem strony duchowej poszerza i obiektywizuje obraz, dając szansę odpowiedzi na pytania i wątpliwości czasu. W epoce kiedy socjologia daje pozór troski o człowieka i jego indywidualny obraz, czyniąc go jednocześnie elementem statystyki pośród społeczności, która w innej, niesławnej epoce nazywano „masami”; potrzeba realnego patrzenia na osobę. Początek nowego tysiąclecia znaczonej jest brakiem stabilności i obaw, które podsycają środki społecznego przekazu, zwane czwartą władzą; choć można odnieść wrażenie, że tę cyfrę należałoby zmienić. Niepokoje obecne, które są konsekwencją sytuacji gospodarczej i społecznej wymagają spojrzenia i odnalezienia przyczyn obecnego stanu, nie wystarczy przecież jedynie gorączkowe i tymczasowe zaradzanie jawiącym się kłopotom.

Ks. Jacyniak w swojej publikacji podejmuje próbę diagnozy współczesnej sytuacji, upatrując jej przyczyn w człowieku, który chce być panem chwili. Chciwość i brak przejrzystości instytucji finansowych, życie ponad stan wraz z brakiem perspektywicznego łączenia teraźniejszości i przyszłości rodzą niepewność i lęk. Autor proponuje szukanie ratunku w słowie Bożym, słowie, które nigdy nie zawiodło, co weryfikuje się w całej historii zbawienia. W swoich rozważaniach opiera się o refleksję wielkich mistrzów słowa i ducha jak kard. Carlo Maria Martini – emerytowany biskup Mediolanu, czy prof. Bruny Costacurta z Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie.

„Antykryzysowy poradnik biblijny” został pomyślany jako dyskretna pomoc w sytuacjach, kiedy trudno szukać odpowiedzi i poczucie nawet wśród najbliższych. Dwadzieścia pięć rozważań zawartych w publikacji dotyka międzyludzkich relacji, a także potrzeby wnikania w samego siebie oraz szukania pomocy w doświadczeniu innych. To doświadczenie drugiego człowieka osnute jest na tekście biblijnym, co ukazuje autentyczność głębokiej konfrontacji ze słowem Bożym. Każdy rozdział dotyka spraw drażliwych, ale nie po to by drażnić, lecz nieść pokrzepienie i autentyczną nadzieję. „Gdy tracisz kogoś najdroższego” (s. 17-24), „Gdy musisz przyjąć przerażające cię wyzwanie” (s. 39-43), to niektóre zapowiedzi rozważań pomyślanych jako poradnik i przewodnik. „Gdy” pojawiające się na początku każdego rozdziału zapowiada łagodne i dobre rady, które nie są wchodzeniem nie zaproszonym w cudze życie, ale propozycją towarzyszenia i pomocy.

Format „Poradnika”, jego szata graficzna i układ rozdziałów pozwalają korzystać z zamieszczonych treści w sposób wygodny i swobodny, nikt nie narzuca brnięcia poprzez całą książkę do poszukiwanych zagadnień. Każdy rozdział został opatrzony białą – czarną fotografią, która w sposób wymowny i symboliczny wprowadza w tematykę, nie narzucając rozwiązań i ułatwiając spokojne korzystanie z rozważań. Te ostatnie oparte są na tekstach biblijnych wplecionych w komentarz do konkretnej sprawy. Osnową jest konkretna sytuacja biblijna skonfrontowana postawą człowieka. Autor cytuje także fragmenty Pisma Świętego, które wyodrębnione w tekście mogą służyć modlitewnej refleksji. Ks. Jacyniak nie daje gotowych odpowiedzi, ale proponuje rozwiązania, które mają stawać się własnymi poprzez wysiłek intelektualny i duchowy. Każdy rozdział wieńczy „Myśli do osobistej refleksji modlitewnej”. Myśli te zostały zaproponowane w formie trzech rozbudowanych pytań, które stają się dla czytelnika okazją skonfrontowania siebie z samym sobą, Bogiem, drugim człowiekiem i światem.

Praca ks. Jacyniaka wzbogaca rynek wydawniczy o propozycję pomocy w realnym postępie duchowym opartym o słowo Boże i egzystencjalne doświadczenie. Współczesne nauczanie kerygmatyczne Kościoła wiedzie do patrystycznych wzorów, gdzie pytania o odpowiedzi były zanurzone w Bożym słowie. „Poradnik” może być pomocą dla kaznodziejów i kierowników duchowych, może być także cennym dla przyszłych głosicieli orędzia zbawienia. Jednak nade wszystko jest szansą dla każdego, kto pragnie iść przez życie ze świadomością jakości swojej wiary i jej rozwoju. Biblijne wskazówki są zachętą do słuchania słowa Bożego i znajdowania odpowiedzi w konkretnie swojej codzienności.

Ks. Jerzy Swędrowski